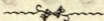

Mutec.

Vesela igra v enem dejanji.

Poslovenil

Davorin Bolè.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnola Rozalija Eger.

1870.

O s o b e :

~~~~~  
**Gospod Trdež.**

**Ana,** njegova soproga.

**France,** njiju sin.

**Mimica,** njijna rejenka.

**Luka,** Francetov sluga.

**Doktor Skaza.**

~~~~~

Igrališče: Soba pri Trdeževih.

PRVI PRIZOR.

Trdež. Ana.

Ana. Osem dni, gospod soprog, celih osem dni —

Trdež. Nu, da, osem dni.

Ana. Nij spregovoril niti besedice!

Trdež. Še črhnil nij.

Ana. Nij li to strašna nesreča?

Trdež. Neodpustljiva samoglavnost, reci.

Ana. Neodpustljiva samoglavnost? — Bog varuj! Bolezen je, gospod soprog, bolezen, strašna bolezen, katere si ti kriv, edino i čisto ti sam!

Trdež. Jaz pa menim, gospa soproga, da to nij družega, nego neodpustljiva samoglavnost, katero je tvoje nespametno ugojevanje zakrivilo.

Ana. Oh, moj ljubeznjivi Francelj, govoril je raji preveč, kakor premalo.

Trdež. Bog vé, da je res. Čenčal je vpričo tebe, kolikor se mu je ljubilo.

Ana. Karkoli je mislil, vse mi je tudi razodel.

Trdež. Ako je prav jako neumno mislil.

Ana. Kedaj si čul iz njegovih ust kako neumno, modri moj gospod soprog?

Trdež. Omenim ti le, kaka neumnost so njegove želje gledé ženitve.

Ana. Jaz ne vidim, zakaj bi bila ta ženitev taka neumnost; Mimica je brhko, živo dekle —

Trdež. O, to je, to — brhka i živa je. To je pa tudi vsa njena dota.

Ana. Sin najin je dovolj —

Trdež. Lahkomiseln.

Ana. Dovolj premožen. Ima pa tudi glavo i srce.

Trdež. Jako neumno.

Ana. Spoštuje ga vse mesto.

Trdež. Posebno vse klepetulje.

Ana. Nu, veseli se, klepetal ti ne bode več, mutast je, čisto mutast. Vošči si srečo, gospod oče, z mutastim sinom.

Trdež. Nič ne dé.

Ana. Nesrečna hladnokrvnost tvoja pahne me v obup, izkoplje mi grob! Nikakoršna nesreča ti ne gre k srcu, tukaj sediš ves neobčutljiv, ves miren, kakor ko bi zvedel, da sina kurje oko boli! Ali povem ti, gospod soprog, sin je mutast, mutast je, mutast, še enkrat — mutast!

Trdež. Nu, da, da! Bi me li rada oglušila?

Ana. Srce tvoje je že zdavnaj gluho. Ti edin si kriv te nesreče. Zakaj si mu grajal njegovo ljubezen, mesto ga pohvaliti? Zakaj si mu prepovedal na Mimico misliti, mesto ju zaročiti? Tvoja prepoved mu je živce pretresla, mu je jezik zavezala. Niti moje solze, niti prošnje prijateljske mu ga ne odvežejo, besedice ne more več ziniti! Ko bi bil

mutast le zate, prav bi ti bilo! Kolikokrat si mu zavpil „molči!“, če te je poprosil za par goldinarčkov za male stroške, ubogi sin!

Trdež. Ubogi sin? Za male stroške? Kedaj že bi bil moral beraško bisago čez ramo vreči, ko bi ne bil brzdal fantinove zapravljivosti!

Ana. O, kako rada bi šla beračit, ko bi mu mogla jezik priberačiti, vboga mati jaz!

Trdež. Ako misliš, da je res mutast, pokliči vse doktorje k njemu, da mu piko izderó, ali jezik izpodrežejo, ali elektrizujejo, ali kakor ti je drago.

Ana. To tudi storim. Precej, še danes pošljem po najmenitnejega zdravnika, po doktorja Skazo, če nas prav stane vse premoženje —

Trdež. Gospod doktor Skaza mu tudi ne bode pomagal. Poskusim pa sam, mu jezik razvozlati.

Ana. Ti? Ti boš poskušal?

Trdež. Brž ko ne bi rad zopet denarja, kajti mošnjica se mu zelo rada vsuši. Da mu trmo iz glave izbijem, ali prav za prav piko iz jezika izderem, ter tebe vtolažim, ne bodem gledal na pet ali šest desetakov.

Ana. Moj Bog, ko bi mu taka stvarica pomagala —

Trdež. Šest desetakov nij stvarica, je denar!

Ana. Ko bi mu denar pomagal, rada bi prodala poročni prstan i tvojo sliko. (Odide.)

DRUGI PRIZOR.

Trdež (sam).

Jako prikupljiva, pa navadna odkritosrčnost. Edini sin je materi ljubši, kakor edini mož ženi. — Sodim, da je njegovo molčanje le malo poredna otročja igrača, ali obhaja me vendar nek strah. Ko bi bila zgolj trma, jako bi me veselil ta mir, kajti, moj Bog, koliko neumnosti ne skvasi mladost v osmih dneh! Ali klepetec, ki bi osem dni molčal —! Ne, to skoraj nij mogoče. I ako mu tudi ključek, ki se mu denar dé, jezika ne odklene, moral bodem verjeti, da je nesreča, ne trma, kar mu ne dá govoriti. — Moj Bog, strašno bi bilo! —

TRETJI PRIZOR.

France. Trdež.

Trdež. Nu, sin moj, kako je? Ali se ti bo kmalu odvozlal jeziček?

France (pomiga z ramo, ter molči).

Trdež. Se morda bojiš, da ne bi zopet kake neumne zinil?

France (odmaje z glavo).

Trdež. Nu se vé. Taki mladeniči se kaj tacega ne bojé. Le stariše bi rad malo žalostil.

France (prime očetovo desnico, ter si jo pritisne na srce).

Trdež. Pantomima se mi sicer jako dopada, ali želim pa vendar, da svojo sinovsko ljubezen tudi z besedo izraziš.

France (pokaže, da ne more).

Trdež. Ne moreš? Si li začaran?

France (odmaje).

Trdež. Ali očaran?

France (prikima).

Trdež. Čutiš kje kako bolečino?

France (povzdigne oči, ter položi roko na srce).

Trdež. Odčarati te bode tedaj treba. He, mladenič! (Potegne listnico iz žepa.) Jo vidiš, listnico? — Naložena je z desetaki! Obšla me je danes nekaka radodarnost. Kaj déš k tejle listnici? Polna je, le poglej — ali bi ti ne bila všeč?

France (prikima).

Trdež. Mi bodeš pa hvaležen za njo?

France (prikima).

Trdež. Na jo, pa spregovori!

France (jo vzame, ter poljubi očetu roko).

Trdež. Samo pet črk: „Hvala.“

France (mu pokaže da je hvaležen, ter odbeži z listnico).

Trdež. Aj, dečko! tako se nijsva zmenila!

— Malopridni porednež, ti!

ČETRTI PRIZOR.

Luka. Trdež.

Luka. Ste mene klicali, gospod?

Trdež. Veliko prida nijsi ne tudi ti. Nu, pa da vsaj čuješ. Si srečal mojega sina?

Luka. Da, o da, tekel je, skakal, plesal po stopnicah, kakor da bi bil zaklad na njih našel.

Trdež. Dal sem mu šest desetakov, da bi spregovoril.

Luka. Spregovoril? Kaj pa?

Trdež. Kar hoče. Tega prokletega molčanja ne morem več trpeti.

Luka. Tako? Kaj se da po tej poti pri vas kaj zaslužiti?

Trdež. Kaj meniš o njegovem molčanju?

Luka (pomaja z ramo, ter molči).

Trdež. Meniš, da je res mutast?

Luka (zopet zmaja).

Trdež. Ali je samo trmast?

Luka (prikima z glavo).

Trdež. Zakaj pa?

Luka (položi prst čez usta).

Trdež. Mi ne bodeš spregovoril?

Luka (zmaje z ramo i glavo).

Trdež. Jaz ti odvežem jezik!

Luka (prikima vesel).

Trdež. To ti precej storim! (Zgrabi palico.)

Luka. O, prosim, prosim, gospod, saj govorim.

Trdež. Posvetim ti, da bodeš pomnil, kedaj si se pačil!

Luka. Moj Bog, koliko sem govoril, pa ne vinarja nijsem sprejel zato. Vi pa mutcom besede drago plačujete, zakaj bi tedaj ne bil mutast, da si kaj zaslužim, tak berač, kakoršen sem.

Trdež. Zaslužiš si kaj, ako mi sina pripraviš, da spregovori.

Luka. O, nič lože kakor to. To vam že storim. Preden preteče četrť ure, prinesem vam koš oslov i tesel, s katerimi me vaš sin tako blagodarno obklada. Pa plačali mi jih bodete dobro, kaj?

Trdež. Za vsacega osla i za vsako teslo dobiš goldinar.

Luka. Juhuhu! To ga bomo pili!

Trdež. Prav radoveden sem, kako se ti ponese. (Odide.)

PETI PRIZOR.

Luka (sam).

Ponese se mi, ne dvomim; oslov, kozlov, tesel, lenuhov i družih častilnih naslovov se mi ne bode

manjkalo, goldinarčkov tedaj bode kar deževalo. Juhuhu, Luka, lukala ga bodeva, da mački botra porečeva. Pa je že tudi čas! Sinoči sem bil v krēmi i pil nijsem več, nego pet maselčkov; kaj je to, pet maselčkov za poštenjaka, kakoršen sem! I od sinoči bode že drevi 24 ur, kar nijsem videl vina, kajti o poldne tisti maselček, kaj če to, imenovati se skoraj ne more vino, pa gledal ga tudi nijsem, res je, vina ne morem videti v kozarcu. — Aha, mladi gospod gre, zdaj pa le na lov, na goldinarčke!

ŠESTI PRIZOR.

France. Luka.

Luka. Voščim vam veliko srečo, gospod; pa besedico bi bili vendar privoščili gospodu očki za toliko desetakov! Ne veste li, da za šest desetakov mora marsikak učen filozof celih šest mesecev po dve celi uri na dan kakemu butastemu dečaku latinščino, grščino, računstvo, i kaj vem kakega vruga še v glavo vtepati — pa je še jako srečen, ako jih o pravem času sprejme.

France (mu pokaže, da naj molči, ter prinese pripravo za pisanje).

Luka. Aha, razumem. (Vzame krtačo in suk-njo iz omare, pa jo krtači).

France (ga ves nemiren pantomimično bara, čemu suknjo krtači).

Luka. I nu, kaj mi niste zapovedali, da vam suknjo skrtačim? (Ponavlja z roko pantomimično kazanje Francetovo, pa s prsti ne.)

France (mu kaže, da je norec, potegne list iz listnice, ter mu kaže, da hoče pisati).

Luka. Aha, pisati hočete?

France (prikima).

Luka. Pa s čim hočete pisati? S tinto? z olovko? s kredo? na papir? na desko? na palmovo listje? kakoršno ste nam nekega večera v starih bukvah narisano kazali i pripovedovali, da je neko ljudstvo nanj pisalo pred tisoč i tisoč leti, menda Egipčani ali kali; pa to so morala sama zaljubljena pisma biti, kajti zvita so bila, kakor pahalice naše gospodične Mimice. Pa tacih bi vam ne mogel prinesiti —

France (mu jezen preti).

Luka. Resnično ne. Kje bi jih pa dobil? V Egipt je predaleč, na Slovenskem pa ne rastejo —

France (ga zgrabi za vrat ter strese, pa pokaže papir).

Luka. Aha, papirja hočete?

France (prikima).

Luka. Morda tudi tinte i pero?

France (nemiren prikima).

Luka. Morda tudi sipe?

France (odkima).

Luka. To pa nij prav. Če se brez sipe list zvije, se sprime, i pri odpiranji lahko raztrga, pa imate zmešnjavo —

France (ga obrne ter siloma dalje drega).

Luka (se ozira). Saj vam prinesem, vam prinesem — tedaj papirja, tinte, pero — (Se vrne.) Hočete tudi pečatnega voska?

France (prikima).

Luka. Ako ga je le še kaj. Včeraj mi je lončena pipa na tla padla, ter se ubila, i lepil sem si jo s pečatnim voskom; če se ne motim, porabil sem ga do zadnjega koščeka.

France (mu preti s pestjo).

Luka. Že grem. (Gre, pa se precej vrne.) Pa kakšnega papirja velite? Belega? rumenega? zelenega? Zelen bi bil menda naj bolj primeren —

France (kaže, da mu je vse eno, katerega mu prinese).

Luka. O, prosim, to nij vse eno. Če pišete prijatelju, vzemite bel papir; če pozovete koga na dvoboj, pišite mu na rumenem; ako odkrijete ljubljenej srce, spodobi se zelenkast; za menjico mora celo kolkovan biti —

France (vdari z nogo ob tla ter mu preti z pestmi).

Luka. Nu, nu, saj grem! (Gredé zase.) Zlodjevo malo oslov! Malo goldinarčkov bode! (Odide.)

SEDMI PRIZOR.

France (sam).

(Vzame Mimičino podobo iz listnice, jo ogleduje ter jej prisega, da bode molčal.)

OSMI PRIZOR.

Luka. France.

Luka (prinese ter razpolaži na mizo tinto, papir, pečatni vosek in gorečo svečo). Tu je vsa priprava.

France (sede, ter se pripravlja k pisanju).

Luka. Povedati vam moram, gospod —

France (mu kaže, da naj molči).

Luka (ne pazi na to). Veselo dogodbico od večerajšnjega večera —

France (ponavlja jezen, da naj molči).

Luka. Da naj molčim? Aj, gospod, to mi nij tako lahko kakor vam. Zakaj? Prvič, nijsem kartuzijanec; i ko bi prav bil kartuzijanec, bi vendar smel vedno vpiti: Memento mori! Drugič nijsem sodnik; i ko bi prav sodnik bil, bi smel vpiti: Pereat justitia! Tretjič nijsem fanatičen Slovenec; i ko bi prav fanatičen Slovenec bil, bi smel vpiti: Hoch Dežman! Četrtič nijsem mutast; i ko bi prav

mutast bil, bi vendar včasi na koga zavpil: Teslo, molči! Pomislite le, ko bi vsa hiša molčala kakor vi, miši bi nas snedle. Bog varuj, molčim pa že ne, kakor vi, saj nijsem osel, teslo tudi ne, čemu mi je pa Bog jezik vstvaril? Še zveri ga porabijo, mačka se liže i grnjavka; pes lovi muhe i laja; osel riga — riga da, osel —

France (piše, ter se ne zmeni za blebetanje).

Luka (zase). Ves trud zastonj, nij ga niti osla, niti tesla! Jezik si lahko izbrusim, pa ne enega goldinarčka ga ne bode — aha še eno vem; navadno mu moram jaz liste pečatiti, nij pes, da si ga danes sam zapečati —

France (je ravno zavil list ter kaže Luki, da naj mu ga zapečati).

Luka (zase). Je že reš. (Glasno.) Precej, gospod, precej. (Pečati, primakne list preblizo luči, ter ga zažge).

France (se razjezi, zgrabi palico, ga namaha, ter odide).

DEVETI PRIZOR.

Luka (sam).

(Se tiplje po hrbtu.) Av, av! jojmeni! Prokleta zgovornost, mesto tesla pa palico! Za to ne maram, ta mi niti vinarja ne prinese! Pa ko bi mi bila

zlodjeva trma vsaj tri ali štiri navadne priimke priložila, da bi si človek kaj poštenega zaslužil! Sicer ima cel besednjak zmerjalk in psovalk v vseh jezicih, danes pa niti naj manjšega trsa ne!

DESETI PRIZOR.

Trdež. Luka.

Trdež. Nu, si kaj opravil?

Luka (se še vedno tiplje po hrbtu). Oh, opravil!

Trdež. Te je oštel?

Luka. Z jezikom ne, ali — (Kaže z roko.) Žk! žk! — Kako sem govoril, pa vse zastonj! Palico je vzel, pa me molče nažehtal!

Trdež. Je li res mutast?

Luka. Mutast, da mutast, kakor rajnke tete tetina teta, ki menda že nekaj čez sto let molči.

Trdež. Ko bi ga bil res kak mrtud —

Luka. Zadel? Roke mu gotovo nij zadel, ta je gibčna!

Trdež. Kaka nadloga bi to bila! Edinega sina imam, upal sem, da se v vnukih pomladim! Katero deklo bi hotelo mutca vzeti!

Luka. O, to naj vas pa ne skrbi, prava zgovornost so vaši desetaki i stotaki. Ko bi prav tudi slep bil, trgale se vam bodo zanj! Ko bi mu

prav štirje čuti otrpneli, da mu le peti ostane —
(Čuje se trkanje na vrata.)

Trdež. Kdo je? Notri!

EDNAJSTI PRIZOR.

Doktor Skaza. Prejšnja.

Doktor. Blagorodni gospod Trdež, poklican sem k vam zaradi bolnika, ki je neki v veliki nevarnosti?

Trdež. Da, gospod doktor, edini moj sin je mutast postal!

Doktor. Mutast? Ajaj!

Trdež. Niti besedice ne spregovori!

Doktor. Niti besedice? Ajaj!

Trdež. Já, pije, spi, po navadi —

Doktor. Po navadi? Ajaj!

Trdež. Tudi vse drugo mu gre po navadi izpod rok —

Doktor. Izpod rok? Ajaj!

Trdež. Le govori ne.

Doktor. Govori ne? Ajaj!

Trdež. Gospod doktor, kaj menite o tem?

Doktor. Kaj menim? Ajaj!

Luka. Kaj vraga, da sem tudi doktor! Kdaj sem že znal: Ajaj!

Doktor (si podpre s kazalcem čelo, ter dolgo molče premišljuje).

Trdež. Razložite mi bolj na tanko, kaj sodite o tej bolezni?

Doktor. Veste kaj bi bilo treba storiti?

Trdež. Prav rad bi izvedel.

Doktor. Preiskovati bode treba, kje prav za prav bolezen tiči.

Luka (zase). Kaj vraga?!

Doktor. I kaj menite, kje sodim, da brž ko ne tiči?

Trdež. Nu? nu?

Doktor. Brž ko ne v jeziku!

Trdež. Menite?

Luka. Izvrstna bistrournost!

Doktor. Prosim, ne segajte mi v govor. Jezik, blagorodni gospod, jezik vi morda menite, da nij družega, nego kosček mesa? Pa nij tako, gospod; jezik je s čutnicami preprežen.

Trdež. Žalibog, da je. Drugače bi ga ne lomil ženi vsak dan krč!

Doktor. To vam je velika sreča, kajti osebe, ki jih rad krč lomi, so milejše, nežnejše, občutljivejše, i tako dalje.

Trdež. Dobro, pa vrnimo se zopet k jeziku.

Doktor. Jezik, blagorodni gospod, jezik je v zvezi z možgani po neštivilnih čutnicah, posebno z devetimi parom živcev, dasiravno tudi osmi par nekoliko vejic i mladik do konca jezika odcepi.

Trdež. Dobro, gospod doktor, ali vse to nas ne pripelje do našega cilja i konca.

Doktor. Pač, pač, blagorodni gospod, saj sem vam ravno dejal, da te vejice i mladike prav do konca jezika drže.

Trdež. Ostanimo tedaj pri tem.

Doktor. Pri samem koncu ne, cel jezik moramo preiskovati. Oblika jezikova vam je menda znana, kaj ne?

Trdež. O, znana, znana.

Doktor. Jezik se naslanja s zadnjim širocim koncem na podjezičnico, to je kost, ki je skoraj podkvi podobna.

Luka (zase). Ne mara da je kak žebliček izpadel.

Trdež. Gospod doktor, saj anatomičnega razkladanja nij treba.

Doktor. Potrpite, blagorodni gospod, pa držite jeziček za zobmi, kajti, v moje učeno preiskovanje bolezni se mi ne sme nikdo vtikati. Pod sprednim ožjim delom je podjezična žilica, katera se včasi preveč zaraste i tako govorjenje ovira. Treba jo je ločiti, id est, izpodrezati.

Trdež. Mojemu sinu se pa nij preveč zarastla. Dokazal je dovolj, da ga podjezična žilica ne ovira v govorjenji.

Luka. O, na to jaz lahko prisežem.

Doktor. Tedaj moramo oviro v živcih iskati, i sicer v devetem paru.

Trdež. Morda je pa mrtud —

Doktor. Tako je, blagorodni gospod, tako, mrtud — (med tem maha z rokami dokazovaje krog sebe, ter zadene s prstom Luko, ki se strahu skoraj na tla zvrne) mrtud ga je brž ko ne zadel. Sedaj vse veste!

Trdež. Ali od kod taka bolezen? Moja žena sodi, da menda vsled strastne —

Doktor. Tako je, strast naredi človeka mutastega.

Trdež. Mogoče za nekaj trenotkov, tudi več ur — ali celi teden —

Doktor. Kdo more strasti zapovedati, koliko časa bodi mutasta?

Trdež. Ako je pa tako, ali imate kako pomoč zoper to strašno bolezen?

Doktor. Pomoč? Hahaha! Pomoč? Tu sem, pa še dvomite?

Trdež. Naglo tedaj, naglo!

Doktor. Da, blagorodni gospod, jaz se vam podvizam. V dveh, treh letih upam, da vam ga ozdravim.

Trdež. Tako dolgo, moj Bog!

Doktor. Ne obupajte, ko bi prav štiri leta trajalo.

Trdež. Ali star sem, i doživel bi vendar rad njegovo odzdravljenje.

Doktor. Da je le vaš sin doživi. Pokličite bolnika!

Trdež (Luki). Pojdi, pokliči sina! (Luka odide.)

DVANAJSTI PRIZOR.

Trdež. Doktor Skaza.

Doktor. Dozdeva se mi, gospod, da malo zaupate naši umetnosti.

Trdež. Ravno zato, ker je umetnost. Vsi niso umetniki, ki se pečajo s kako umetnostjo!

Doktor. Concedo. Ne dvigne se ne vsak zdravnik vrh vrhunca izvršenosti vrhovne zdravniške umetnosti. Ali naša umetnost ostane vendarle umetnost nebeška.

Trdež. Vsaj vrata nebeška marsikakemu bolniku odpre.

Doktor. Vi bi se radi norčevali, blagorodni gospod; varujte se, svetujem vam. Časi so pretekli, ko je živel nek Molierius, ki je v svojem „teatro“ zdravnike zasmehoval, za kar ga je pa tudi na ravno taistem „teatro“ mrzla smrt objela; i tudi zdravniki so se vrlo maščevali, niti trohice rabarbere mu nij nikdo na poslednjo uro zapisal.

Trdež (zagleda Franceta pri durih). Tukaj je moj sin!

TRINAJSTI PRIZOR.

France. Luka. Prejšnja.

Doktor. Le bliže, mladenič, le bliže! Ah, resnično, mutast je, bere se mu že v očeh!

Trdež. V očeh?

Doktor. Se ve da. Deli stroja, ki mu pravimo telo, segajo tako drug v družega, kakor koleščka ure; eden se pohabi, pa vsi trpe.

Luka. Prejšnje čase je znal nesrečni moj mladi gospod vrlo občiti z očmi.

Doktor. Sedaj je tudi ob to zmožnost. Mustaste so oči, kakor usta.

Trdež. Sin moj, tale slavni gospod je prišel te ozdravit.

France (kaže, da ne bode doktor nič opravil).

Doktor. Mladi gospod se mi zdi tudi neveren?

France (prikima).

Doktor. Nu, nu, sčasoma se že vera i upanje povrne.

Luka. Nemara, da bi ga ljubezen naj pred ozdravila!

Doktor. Zdravniku mora bolnik verjeti i v njegova zdravila zaupati.

Trdež. Da bi že le zopet govoril, naj mu pomaga vera ali upanje.

Doktor. Kaj pa žila pravi? (Mu potiplje žilo.)
Aha, saj sem dejal, mutasta žila!

Trdež. Kaj pravite, gospod doktor? Tudi iz žile spoznate? —

Doktor. Iz žile spoznam vse, gospod. Tipanja žile sem se navadil od kinežkih zdravnikov, ki so v tej umetnosti naj bolj izurjeni. — Pogledjmo tudi jezik!

France (se brani).

Doktor. Jezik, pravim! Iztegnite ga!

Trdež. Prosim te, sin moj, pokaži ga!

France (se brani).

Doktor. Ako mi ga ne pokažete, povejte mi vsaj, zakaj ne?

Luka. Pojdite nu, ko bi gospod mogel povedati, bi pa ne bil mutast.

Doktor. Ta opazka je pa modra, sin moj, čast ti dela, vidi se, da si bistroumen!

Luka. O, bistroumen pa sem!

Doktor. Nu, gospodek, naglo; ne morem čakati. Nekaj gospodov i gospej me pričakuje na smrtni postelji, umreti jim nij mogoče brez mene. Vun z jezikom!

France (mu ga pokaže).

Doktor (natakne očali na nos, ter ga ogleduje). Resnično, da, da! Nevednež bi trdil, da je ta jezik lep, zdrav — a jaz vidim bolezen, vidim oteklino, vidim prisajo. Po sreči imam sulčico pri sebi — umeten izpodrezek, pa — (Dosega orodje.)

France (izbeži).

ŠTIRNAJSTI PRIZOR.

Prejšnji (brez Franceta).

Doktor (teče z orodjem za njim). Oj, mladenič, samo dve, tri kapljice krvi!

Luka. Niti kaplice je ne dá!

Doktor. Gospod Trdež, povem vam, sin vaš je upornež. Mrtud mu nij zadel samo jezika, poškodoval mu je tudi možgane, treščilo mu je tudi v glavo. Norec je, mutast norec!

Luka (zase). Doktor pa menda govoreč norec!

Doktor. Vjeti ga morate, zvezati, neškodljivega, nebegljivega storiti. Ko ga vjamete, zvezete, neškodljivega, nebegljivega storite, pokličite me, videli bodete čuda, prečuda! (Odide.)

Luka. Ta je tič! Ta bi nemara še smrt ozdravil, ko bi bila bolna.

Trdež. Nič nij opravil! Kje naj sedaj iščem pomoči!

PETNAJSTI PRIZOR.

Prejšnja. Ana.

Ana (ki je zadnje besede slišala). Kje? gospod soprog, kje drugje, ako ne pri Mimici?

Luka. Da, da, gospod, stavim, da pred tim zdravnikom ne izbeži.

Ana. Izbij si iz glave kupe zlata i srebra, ter pomisli, kako zala, pohlevna, ponižna, pokorna je Mimica. Kje najdeš tako sinaho?

Trdež. Nu, nu, ne vstavljam se ti. Ali Mimica ne bode marala za mutastega moža.

Ana. Govorila sem ž njo, solze moje so jo omehčale, privolila je nesrečnemu podati roko.

Luka. Nobenega mrtuda se tedaj ne boji? To je srčno dekle!

Ana. Pa kaj meniš, gospod soprog, ko France izvé, da mu tako srčno zaželjeno srečo privoščiš, ali bi se ne mogla taka prekucija v njem narediti, da bi mu nenadno veselje ravno tako živce oživilo, kakor mu jih je žalost vmorila?

Trdež. Mogoče! Prav imaš, tudi to poskusim. Pojdi, Luka, pokliči ga sem! Povej mu, da se ne bode govorilo o doktorji Skazi, ampak o drugačnih stvareh. Vendar ne omeni mu ničesa, kar si sedaj slišal!

Luka (odide).

Ana. Mimici moram še prigovarjati, da se mi ne premisli. (Odide v stransko sobo.)

Trdež (sam). Bojim se za njegovo prihodnjost. Da, ko bi ona bila mutasta, znal bi res biti srečen zakon — ali — on je mutast!

ŠESTNAJSTI PRIZOR.

Trdež. France. Luka.

Trdež. Pojdi sem, sin moj, nekaj veselega ti razodenem. Morda vgameš, kaj?

France (pomaja z ramo).

Trdež. Govorila bodeva o Mimici!

France (se razveseli).

Trdež. Skušal sem jo, i našel, da je tvoje i moje ljubezni vredna.

France (mu poljubi roko).

Trdež. Spregovori besedico, pa bode tvoja!

France (se dela, kakor bi skušal spregovoriti).

Luka (ga oponaša, šegeta v hrbet, ter piha za vrat).

France (odmaja očetu, da ne more govoriti).

Trdež. Nu, tedaj je vse zastonj! Previdiš lahko sam, da mutca dekle ne bode jemalo!

France (pade ves v obupu pred očetom na kolena).

Trdež. Ubogi sin moj! Ko bi ti mogel pomagati!

SEDEMNAJSTI PRIZOR.

Ana. Mimica. Prejšnji.

Trdež. Vse je zastonj! Bolezen je neozdravljiva! Še celo vesela novica, da bi ga Mimica

vzela, ko bi ne bil mutast, mu nij pomagala do spregovora.

Ana. Vtolaži se, nesrečni moj sin, dobra Mimica je privolila, da te tudi tako vzame!

Trdež. Si ga voljna vzeti, dete?

Mimica. Skoraj da bi obmolčala.

Luka. Tega pa ne, ne! Potem bi imeli dva mutasta v hiši.

Mimica. Stavo sem zgubila, premagana sprejemem srečo iz vaših rok! France, čislam vašo stanovitnost. Sedaj govorite!

France (jako gladko). Oče moj! Mati moja! Mimica zlata moja! Se mi li sanja? Ali je res, kar sem slišal iz vaših ust? Je Mimica moja? Naju blagoslovite, stariši moji?

Luka. Čudež! Čudež! Saj sem dejal, ne vera, ne upanje, ampak ljubezen ozdravi!

Ana. Kako sladka nenadna sreča!

Trdež (proti Mimici s prstom). Sta nas ogoljufala?

Mimica. Ne, dragi oče! Da se bo kaj tacega zgodilo, nijsem verjela, i si nikakoršnega upanja ne delala. Samo ljubezen njegovo sem hotela skušati, i napačno zgovornost krotiti, zato sem privolila v stavo, da ne bode govoril, dokler mu ne dovolim.

Trdež. Ako je tako, bodi vama!

France. Stariši moji, hvala vam! Mimica, ljubim te, moja si! Da te besedice izgovarjati morem i smem, dovolj sem srečen!

(Zagrinjalo naglo pade.)